

Bemærkninger til forslaget

Forslagets baggrund

De to promilleafgiftsfonde og de 15 produktionsafgiftsfonde uddeler hvert år tilsammen midler i størrelsesordenen 550 mio. kr. Det overordnede formål med de foreslåede lovændringer er at sikre, at fordelingen af disse betydelige offentlige midler sker på en måde, der er til gavn for en alsidig fødevarerproduktion og for forbrugerne.

Dette mål nås ikke, når store selskaber og organisationer inden for landbrugserhvervet sidder på et flertal af bestyrelsesposterne i fondene. Selskaberne og organisationerne får uforholdsmæssig stor indflydelse på fordelingen af midlerne. Og der opstår risiko for, at pengene i overvejende grad bliver uddelt til de selv samme organisationer og til formål, som organisationerne og selskaberne har en særlig interesse i.

Det er uacceptabelt, at der ikke udøves bedre offentlig kontrol med midlerne. Fondene er ikke underlagt Civilretsdirektoratets kontrol – herunder kontrol af fondsbestyrelsesmedlemmernes habilitet – således som andre fonde er. Disse problemer skal lovændringerne rette op på.

Lovændringerne skal sikre, at fondenes virksomhed gøres mere gennemskuelig, at de økologiske producenter sikres en forholdsmæssig del af fondsmidlerne, og at nogle af midlerne i promilleafgiftsfondene målrettes de produktionsafgiftsfonde som for eksempel Fjerkræafgiftsfonden og Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter, som har behov for en særlig indsats.

Reglerne om promille- og produktionsafgiftsfondene blev udarbejdet i begyndelsen af 1970'erne. På det tidspunkt var fødevarerproduktionen ikke som i dag præget af få, meget store producenter. Den ensidige sammensætning af fondsbestyrelserne var derfor ikke et problem på daværende tidspunkt. Problemet er opstået i takt med, at landbrugserhvervet har gennemgået et betydeligt antal fusioner og opkøb.

Efter at Kløvermælk i 1999 blev opløst af MD Foods og MD Foods året efter blev slået sammen med det svenske selskab Arla, er Arla Foods blevet næsten

enerådende inden for dansk mælkeproduktion. På slagteriområdet er billedet det samme. Som følge af fusioner står Danish Crown i dag for at slagte ca. 92 pct. af de svin, der slagtes i Danmark. Desuden gennemfører Danish Crown 58,5 pct. af det samlede antal slagtninger på oksekødsmarkedet. Og på det danske sukkermarked står Danisco for 99 pct. af det samlede salg af sukker.

En følge af den ovennævnte udvikling er, at det i dag er nogle enkelte store selskaber, som sidder med den afgørende indflydelse i de store interesseorganisationer inden for fødevarerhvervene. Og da det er disse organisationer, der indstiller flertallet af bestyrelsesmedlemmerne i promille- og produktionsafgiftsfondenes bestyrelser, har de store selskaber dermed efterhånden fået tilegnet sig afgørende indflydelse i fondene.

Lovgivningen skal kunne hamle op med samfundsudviklingen. Det gør den eksisterende lovgivning vedrørende promille- og produktionsafgiftsfondene imidlertid ikke i dag.

Fondsbestyrelserne

Mælkeafgiftsfonden er et illustrerende eksempel på problemstillingen vedrørende store selskabers og organisationers betydelige indflydelse på fondene. Den største producent inden for mejerierhvervet, det private selskab Arla Foods, bestemmer således reelt over fordelingen af midlerne i Mælkeafgiftsfonden. Dette er i direkte strid med fondslovgivningens grundsætninger og bemyndigelseslovens ånd og bogstav.

Arla Foods' bestemmende indflydelse følger af, at Arla Foods sidder på et flertal af bestyrelsesposterne i Mælkeafgiftsfonden. Syv af de nuværende 14 bestyrelsesmedlemmer har tilknytning til Arla Foods, herunder også bestyrelsesformanden, hvis stemme ved stemmelighed er udslagsgivende. Tilknytningen til Arla Foods består i, at de pågældende bestyrelsesmedlemmer i Mælkeafgiftsfonden også er bestyrelses- eller direktionsmedlemmer i Arla Foods' selskaber, produktchef i Arla Foods og/eller bestyrelsesmedlem i Mejeriforeningen på vegne af Arla Foods. Fire af de